

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична терапія пацієнтів із бойовими травмами

Освітня програма «Терапія та реабілітація»

Спеціалізація І7.01 Фізична терапія

Спеціальність І7 Терапія та реабілітація

Галузь знань І Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Фізична терапія пацієнтів із бойовими травмами
Освітня програма	Терапія та реабілітація
Спеціалізація (за наявності)	227.01 Фізична терапія
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	3-4/5-8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП).

Метою курсу є формування у студентів системи знань і практичних навичок, необхідних для застосування фізичної терапії у пацієнтів із бойовими травмами з метою відновлення функціонального стану, покращення якості життя, запобігання ускладненням та прискорення соціальної адаптації.

Цілі навчання:

- 1. Вивчення етіології, класифікації та особливостей бойових травм:**
 - Ознайомлення з основними типами бойових травм: мінно-вибухові, кульові, опікові, осколкові, баротравми.
 - Аналіз фізіологічних і психологічних наслідків бойових травм для пацієнтів.
 - Вивчення патофізіологічних змін у пацієнтів із політравмами.
- 2. Опанування методик фізичної терапії для різних типів бойових травм:**
 - Засвоєння принципів фізичної терапії для пацієнтів із травмами опорно-рухового апарату, нервової системи та органів чуття.
 - Вивчення методів реабілітації після ампутацій кінцівок, протезування та лікування посттравматичних контрактур.
 - Розуміння підходів до фізичної реабілітації після опіків, хімічних і термічних уражень.
- 3. Формування практичних навичок реабілітації:**

- Навчання складанню індивідуальних програм фізичної терапії з урахуванням типу травми та стану пацієнта.
- Застосування методик дихальної гімнастики, кінезіотерапії, мануальної терапії, фізіотерапії та ерготерапії.
- Оволодіння прийомами тренування балансу, координації, м'язової сили, витривалості та профілактики ускладнень.

4. Розвиток навичок роботи з пацієнтами у гострому та хронічному періодах травм:

- Вивчення особливостей фізичної терапії у гострий період після травми для зниження болю, зменшення набряків та стимуляції кровообігу.
- Ознайомлення з реабілітаційними методами, які спрямовані на покращення функціонального стану у хронічний період.
- Розуміння підходів до лікування супутніх психоемоційних розладів (депресія, ПТСР).

5. Психологічна та соціальна адаптація пацієнтів:

- Вивчення методів фізичної терапії для зменшення тривоги та стресу у пацієнтів.
- Розуміння важливості мультидисциплінарного підходу у реабілітації (співпраця з психологами, соціальними працівниками, протезистами).
- Розробка стратегії соціальної інтеграції пацієнтів, у тому числі ветеранів війни.

6. Оцінка ефективності фізичної терапії:

- Ознайомлення з методами моніторингу прогресу пацієнтів (шкали функціональної незалежності, оцінка рухових функцій).
- Вивчення способів корекції реабілітаційних програм на основі отриманих результатів.
- Розробка довгострокових реабілітаційних планів для підтримки функціонального стану пацієнтів.

Очікувані результати:

Після завершення курсу студенти будуть здатні:

- Діагностувати функціональні порушення та оцінювати потреби пацієнтів із бойовими травмами.
- Розробляти індивідуальні програми фізичної терапії для пацієнтів із різними видами травм.
- Застосовувати сучасні методи фізичної терапії та ерготерапії у лікуванні бойових травм.
- Ефективно працювати у мультидисциплінарній команді для забезпечення комплексного підходу до реабілітації.
- Сприяти соціальній адаптації пацієнтів і покращувати їхню якість життя.

Цей курс забезпечує комплексну підготовку спеціалістів, які працюватимуть із пацієнтами, що постраждали внаслідок бойових дій.

Компетентності.

- Здатність виявляти та вирішувати проблеми.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної

класифікації компетентності спеціальності функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

- Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня.
- Здатність планувати та контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії.
- Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів у фізичній терапії, керувати роботою асистентів, помічників та волонтерів.

Програмні результати навчання.

1. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.
2. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.
3. Встановлювати цілі втручання.
4. Коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин			
			лекції	семінарські	самостійна робота	разом
1.	Види бойових травм і їх особливості	<ul style="list-style-type: none"> • Класифікація бойових травм: мінно-вибухові, кульові, осколкові, опікові, баротравми. • Політравма: особливості поєднаних ушкоджень різних систем організму. • Наслідки бойових травм для опорно-рухового апарату, нервової системи, органів чуття та внутрішніх органів. • Особливості ураження кінцівок: ампутації, переломи, контрактури. 	2	2	11	15
2	Принципи фізичної терапії пацієнтів із бойовими травмами	<ul style="list-style-type: none"> • Основні цілі фізичної терапії для пацієнтів із бойовими травмами: зменшення болю, покращення функцій, профілактика ускладнень. • Підходи до лікування у гострий, підгострий та хронічний періоди травм. • Роль мультидисциплінарного підходу: співпраця фізіотерапевтів із хірургами, психологами, протезистами. • Психоемоційна підтримка та мотивація пацієнтів до реабілітації. 	2	2	11	15

3	Методики фізичної терапії при бойових травмах	<ul style="list-style-type: none"> • Кінезіотерапія: вправи для відновлення м'язової сили, координації, балансу та витривалості. • Фізіотерапевтичні методи: електротерапія, ультразвук, магнітотерапія для полегшення болю та зменшення набряків. • Дихальна гімнастика: методи покращення вентиляції легень після поранень грудної клітки чи баротравми. • Використання роботизованих систем і протезів для відновлення функцій кінцівок 	2	2	11	15
4	Реабілітація після ампутацій та протезування	<ul style="list-style-type: none"> • Програми фізичної терапії для пацієнтів із ампутаціями на різних етапах лікування. • Відновлення функцій м'язів кульші, тазу та плечового поясу для підготовки до протезування. • Навчання користуванню протезами: техніка руху, баланс, щоденні активності. • Профілактика вторинних ускладнень, таких як біль фантомної кінцівки, порушення постави та контрактури. 	2	4	9	15
5	Фізична терапія при опікових і хімічних ураженнях	<ul style="list-style-type: none"> • Вплив опіків на м'язову та шкірну тканину: специфіка відновлення рухливості та функцій. • Використання методів фізіотерапії для зменшення рубців та поліпшення еластичності шкіри. • Підходи до реабілітації пацієнтів із великими опіками, ураженнями дихальних шляхів та хімічними опіками. • Методи боротьби із контрактурами після загоєння опікових ран. 	2	4	9	15
6	Соціальна адаптація та довгострокова реабілітація пацієнтів	<ul style="list-style-type: none"> • Навчання пацієнтів виконанню побутових і професійних завдань після травм. • Особливості реабілітації пацієнтів із посттравматичним стресовим розладом (ПТСР). • Вплив фізичної активності на психологічний стан і соціалізацію. • Роль програм реінтеграції ветеранів у суспільство та підтримки сімей пацієнтів. 	2	4	9	15
Всього			12	18	60	90

4. Система оцінювання курсу

Поточний контроль проводиться на семінарському занятті за виступ та виконання письмового завдання (за необхідності) здобувачем вищої освіти. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 30 балів.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання (проект)	10
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

Критерії поточного оцінювання.

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проекті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проекті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Контроль за самостійною роботою.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Тестування.
2. Підготовка індивідуального проєкту.

Тестовий контроль. Здобувач вищої освіти опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pro) (дві спроби – кращий результат).

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 8 балів.

Підготовка індивідуального проєкту.

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за індивідуальний проєкт складає 10 балів.

Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.

Критерії оцінювання індивідуального проєкту:

«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності.

Підсумковий семестровий контроль є підсумковим оцінюванням результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 50 балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Оцінювання за підсумковий семестровий контроль відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка множиться на ваговий коефіцієнт 0,5. Оцінка за підсумковий контроль формується із суми відповідей здобувачів освіти (максимум 50 балів):

- 1) 1 теоретичне запитання (15 балів);
- 2) знання дефініції (5 балів);
- 3) розв'язування тестових завдань (15 балів: 5 тестів по 3 бали кожен) та вирішення практичного завдання (15 балів).

В умовах дистанційного навчання ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom і екзамен складається через виконання тільки письмової компоненти (30 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pro) (максимум 50 балів).

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Якщо здобувач вищої освіти не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за наступною шкалою.

Університетська шкала	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)	Оцінка за національною шкалою (для заліку)	Оцінка ECTS
90-100	відмінно	зараховано	A
80-89	добре		B
70-79			C
60-69			D
50-59	задовільно		E
25-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано	FX
0-24	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)		F

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Оцінювання здобувачів вищої освіти відбувається на семінарських заняттях. Як правило, оцінювання повинне відбуватися на кожному занятті. Оцінювання відбувається у 100-бальній шкалі. В кінці семестру, за допомогою засобів електронного журналу виводиться (автоматично) середній бал за усі отримані оцінки і за усі види робіт. Максимальний бал за поточний контроль складає 50 балів.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	

1. Пустовойт Б. А., Калмиков С. А., Калмикова Ю. С., Дугіна Л. В., Бородай О. Л. Медична та фізична терапія при бойових ушкодженнях на етапах відновного лікування. – Харків: Планета-Прінт, 2019. – 303 с.
2. Крук І. М., Григус І. М. Фізична терапія військовослужбовців з наслідками вогнепальних поранень // Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини. – 2022. – №12. – С. 44–49.
3. Степаненко О. С., Гордійчук Є. М. Фізична реабілітація після бойової травми кінцівок у військовослужбовців (адаптований до військової форми кровоспинний турнікет) // Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту: тези доповідей ІХ Міжнародної науково-методичної конференції, м. Суми, 10–11 листопада 2022 р. – Суми: Сумський державний університет, 2022. – С. 156–160.
4. Куртвелієва В. А., Копитіна Я. М. Вогнепальні поранення військовослужбовців як сучасна проблема фізичної терапії // Здоров'я людини в сучасному культурно-освітньому просторі: матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Суми, 2019. – С. 39–42.
5. Логвиненко І. О., Нестерчук Н. Є. Фізична терапія військовослужбовців, учасників бойових дій, безпосередньо взявших участь в операції об'єднаних сил // Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини. – 2021. – С. 34–39.
6. Трихліб В. І. Структура бойової травми залежно від характеру уражувальних факторів під час деяких сучасних локальних війн, військових конфліктів: (огляд літератури) // Сімейна медицина. – 2015. – №4. – С. 63–70.
7. Трутяк І. Р., Гайда І. М., Богдан І. С. Лікування бойової хірургічної травми на ІІІ і ІV рівні медичної допомоги // Тези доповідей ХХІІІ З'їзду хірургів України, Київ, 2015. – С. 30–31.
8. Гайда І. М. Медико-соціальне обґрунтування удосконалення системи медичної реабілітації військовослужбовців на регіональному рівні: автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.02.03. – Ужгород, 2018. – 24 с.
9. Гур'єв С. О., Танасієнко П. В., Гуселетова Н. В., Мостипан О. О. Аналіз медико-санітарних наслідків військових дій під час проведення сучасних контртерористичних операцій // Екстрена медицина від науки до практики. – 2014. – №4. – 8 с.
10. Заковряшин А. С., Доровських І. В., Заковряшина С. Є. Прогнозування віддалених наслідків бойової психічної травми з використанням логіко-статистичних методів // Журнал неврології і психіатрії ім. С. С. Корсакова. – 2006. – Т. 106, №3. – С. 31–38..

Корисні посилання:

Фізична терапія військовослужбовців з наслідками вогнепальних поранень

У статті обґрунтовано доцільність застосування засобів фізичної терапії для військовослужбовців з наслідками вогнепальних поранень та ефективність реалізації програми фізичної терапії в умовах госпіталю для ветеранів військової служби.

Підкреслюється важливість своєчасної та комплексної реабілітації для відновлення фізичної працездатності та психосоціальної адаптації пацієнтів.

https://www.researchgate.net/publication/364571294_FIZICNA_TERAPIA_VIJSKOVOSLUZB_OVCIV_Z_NASLIDKAMI_VOGNEPALNIH_PORANEN

Реабілітація поранених на війні: Проєкт фізичної терапії та психічного здоров'я «Лікарів без кордонів»

Стаття розповідає про досвід «Лікарів без кордонів» у наданні комплексної допомоги пацієнтам з бойовими травмами, включаючи фізичну терапію та підтримку психічного

здоров'я. Описуються методи ранньої реабілітації, робота мультидисциплінарної команди та важливість соціальної активності для пацієнтів.

<https://www.msf.org/uk/реабілітація-поранених-на-війні-проект-фізичної-терапії-та-психічного-здоров'я-«лікарів-без-кордонів»>

Фізична терапія наслідків бойової травми

Семинар від Академії Добробут пропонує унікальну можливість покращити практику фізичної терапії у пацієнтів із травмами та захворюваннями, що виникли внаслідок бойових дій. Програма охоплює сучасні методики реабілітації та підходи до відновлення функціонального стану пацієнтів.

<https://dobrobutacademy.org/courses/fizicna-terapiia-naslidkiv-boiovoyi-travmi-241>

Реабілітація військовослужбовців з травмами опорно-рухового апарату

У посібнику розглядаються методи реабілітації військовослужбовців із травмами опорно-рухового апарату, включаючи фізичну терапію, фізіотерапевтичні процедури та лікувальну фізкультуру. Мета реабілітації полягає у зменшенні больового синдрому, покращенні трофіки уражених структур та попередженні контрактур.

https://kurort.gov.ua/wp-content/uploads/2022/06/posibnyk_reabilitacziya-end.pdf

Фізична терапія військовослужбовців, учасників бойових дій

Стаття висвітлює систему медичної реабілітації військовослужбовців Збройних Сил України на місцевому рівні. Обговорюються практичні аспекти фізичної терапії та особливості відновлення після бойових травм.

<https://health.nuwm.edu.ua/index.php/rehabilitation/article/download/142/112>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра терапії, реабілітації та морфології 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, каб. 103 (вхід з вул. В.Чорновола). тел. (0342) 59-61-57 e-mail: ktrim@pnu.edu.ua тел. (034-2) 59-61-57
Викладач	Олексюк Лілія Ігорівна
Контактна інформація викладача	lilia.oleksiuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності базується на ряді документів, положень та принципів академічної доброчесності, що
--------------------------	--

	<p>регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника • Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника • Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за покликанням: переглянути.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до графіка відпрацювань. Також, за умов наявності вільного часу у викладача, можливо узгодити час відпрацювання пропущеного заняття поза встановленим графіком. Здобувач вищої освіти повинен підготувати пропущену тему, відповідно до силабусу.</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Ознайомитися із положенням можна за покликанням.</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням.</p>
Додаткові бали	<p>Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:</p> <p>2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.</p>

	<p>2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.</p> <p>1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з положенням можна за ПОКЛИКАННЯМ.</p>

Викладач: Олексюк Лілія Ігорівна